

„STIKLINIO RAKTO“ PREMIJA
GERIAUSIAS METŲ KRIMINALINIS ROMANAS

Jørn
Medžiokliniai
šunys Lier
Horst

baltos lankos

Jørn Lier Horst

Medžiokliniai šunys

kriminalinis romanas

Iš norvegų kalbos vertė Viktorija Gercmanienė

baltos lankos

UDK 821.113.5-31
Ho-264

Versta iš:
Jørn Lier Horst, *Jakthundene*,
Gylendal, Vokietija, 2016

Redaktorė
Audronė Daugnorienė

Maketuotoja
Eglė Jurkūnaitė

Dailininkas
Zigmantas Butautis

The publication of this translation has been made possible through funding from NORLA, Norwegian Literature Abroad.

Knygos vertimą parėmė Norvegų literatūros fondas NORLA.

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama ši kūrinį, esantį bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

ISBN 978-9955-23-946-8

Copyright © Jørn Lier Horst, 2012

Published by agreement with Salomonson Agency

© Getty Images, viršelio nuotrauka

© Viktorija Gercmanienė, vertimas į lietuvių kalbą, 2016

© Baltų lankų leidyba, 2016

Lina girdėjo tėvą kvėpuojant jai į ausį. Ji pastūmė pelės žymeklį toliau nuo apie tėvą publikuoti paruoštos medžiagos. Jo veidas puikavosi pirmame puslapyje.

– Tai dėl Sesilijos bylos, – paaiškino ji.

– Sesilijos bylos? – pakartojo tėvas.

Jo balse skambėjo dvejonė. Tai buvo viena iš bylų, apie kurią jis niekada nekalbėdavo. Viena iš sunkiųjų ir skausmingųjų.

– Sesilija Lindė, – tęsė Lina, žinodama, kad tėvui tikrai nereikia priminti apie šią bylą. Tuomet jis dar buvo jaunas detektyvas, o apie šią žmogžudystę buvo kalbama bemaž dešimtmetį.

Girdėjo tėvą nuryjant seiles ir ant stalo statomo puodelio garsą.

– Taigi? – tepasakė jis.

Lina žvilgtelėjo pro monitoriaus viršų. Naujienų redakcijos šefas atsistojo ir ėmė lipti laiptais į kitą aukštą. Atėjo laikas vakariniam susirinkimui, kuriame bus sudėti paskutiniai rytdienos naujienų taškai ir priimtas galutinis sprendimas apie tai, kuris straipsnis atsidurs pirmame puslapyje. Straipsnis apie jos tėvą užėmė du puslapius ir akivaizdžiai

atitiko pirmo puslapio formatą. Sesilijos Lindės byla vis dar gyva skaitytojų pašamonėje ir bus gerai parduodama net ir dabar, praėjus septyniolikai metų.

– Haglundo advokatas pateikė pareiškimą baudžiamųjų bylų vertinimo komisijai, – paaiškino ji, redakcijos šefui nuėjus.

Tėvas tylėjo. Naujienų vadovas pasirausė popierių krūvoje ir nusekė paskui redakcijos šefą į kitą aukštą. Lina vėl atsidarė bylą. Ši kėlė daugiau klausimų nei kad teikė atsakymų, ir Lina suprato, kad byla nuskambės plačiai, ne tik jos laikraštyje.

– Prie bylos padirbėjo privatus detektyvas, – tęsė ji.

– Kaip tai susiję su manimi? – paklausė tėvas, bet iš jo balso Lina suprato, kad jis žino, kas gali atsitikti.

Būtent tėvas vadovavo tyrimui prieš septyniolika metų. Tuo metu jis buvo jaunas gabus policininkas. Žinomas veidas, kurį buvo galima pakviesti į teismo posėdį, kad procesas taptų lengvesnis.

– Jie mano, kad įkalčiai buvo sufabrikuoti, – paaiškino Lina.

– Kurie įkalčiai?

– DNR įkalčiai. Manoma, kad juos pakišo policija.

Ji įsivaizdavo, kaip jo pirštai suspaudžia priešais jį ant stalo stovintį puodelį.

– Kuo jie tai grindžia? – pasiteiravo jis.

– Advokatas pasiekė, kad mėginiai būtų ištirti dar kartą, ir mano, kad ant cigaretės rasta DNR buvo pakišta.

– Jie tai tvirtino ir anksčiau.

– Advokatas mano galintis tai įrodyti ir sako, kad dokumentus pateiks baudžiamųjų bylų vertinimo komisijai.

– Neįsivaizduoju, kaip jis galėtų ką nors įrodyti, – sumurmėjo tėvas.

– Jie taip pat turi naują liudininką, – tęsė Lina. – Tokį, kuris gali patvirtinti Haglundo alibi.

– Kodėl tas liudininkas nepasirodė tada?

– Pasirodė, – pasakė Lina ir nurijo seiles. – Jis tau skambino ir su tavimi kalbėjosi, bet niekas nepasikeitė.

Stojo tylą.

– Dabar čia vakarinis susirinkimas, – tęsė Lina, – bet jie tau paskambins, nes nori tavo komentaro. Turi pasiruošti, ką sakysi.

Tėvas vis dar tylėjo. Lina vis dar žvelgė į ekraną. Daugiausia vietos užėmė tėvo nuotrauka. Jie panaudojo žiniasklaidos darytą nuotrauką iš pokalbių šou, kuriame tėvas dalyvavo beveik prieš metus. Scenos dekoracijos buvo lengvai atpažįstamos, ir tai buvo lyg subtili užuomina į tai, kad įstatymo pažeidimu kaltinamas gerai žinomas detektyvas.

Nuotraukoje jo vešlūs tamsūs plaukai atrodė šiek tiek netvarkingi. Vos vos šypsojo, o raukšlės veide išdavė, kad yra daug patyręs. Jis žvelgė į kamerą savo tamsiomis ramiomis akimis. Toje televizijos programoje jis pasirodė kaip teisingas ir patyręs policininkas, o kartu ir kaip rūpestingas detektyvas, besirūpinantis socialine gerove. Rytoj tekstas privers žmones pažvelgti į šią nuotrauką kitaip. Akys gali būti palaikytos šaltomis, o šypsena – dirbtine. Žiniasklaidos galia nu-ginkluojanti.

– Lina?

– Taip?

– Tai – netiesa. Visa tai – netiesa.

– Žinau, tėti. Tau nereikia man to sakyti, bet vis dėlto rytoj tai bus išspausdinta.

Redakcijos patalpas gaubė vakaro ramybė. Nebyliuose ekranuose keitėsi užsienio žinių kanalų transliuojami vaizdai, o jiems akompanavo ištreniruoti klaviatūromis lakstantys pirštai ir keletas santūrių pokalbių telefonu.

Lina jau norėjo atsitraukti nuo kompiuterio, bet iš vakarinio susirinkimo laiptais leidosi redakcijos vadovas. Jis buvo vardu Joakimas Frostas, o visi jį vadino tiesiog Frostu.

Jis apsidairė ir priėjo prie jos. Jo žvilgsnis buvo šaltas, toks, lyg žvelgtų kiaurai ją. Kalbama, kad jis gavo redakcijos vadovo postą kaip tik dėl to, kad už antraščių nesugebėjo įžvelgti žmogiškosios tragedijos. Kitaip sakant, jo empatijos trūkumas tapo jo būtinaja kvalifikacija.

– Atsiprašau, – pasakė jis, tikras tuo, kad Lina jau matė prieš jos tėvą sukurptą bylą, – ketinau tau skambinti ir apie visa tai informuoti, tačiau tu jau čia.

Lina linktelėjo. Ji žinojo, kad jis kovojo dėl reitingų, ir pažinojo jį pernelyg gerai, kad pradėtų diskusiją. Jis liko ištikimas komerciniams laikraščio interesams. Jis stengėsi užkariauti pirmuosius puslapius, o jai nebuvo įdomu kalbėtis apie nepriklausomą ir laisvą spaudą. Be to, kažin ar jam įdomūs

jos argumentai. Frostas dirbo laikraštyje jau beveik keturiasdešimt metų. Jam ji buvo tik nereikšminga naujokė.

– Šio proceso sustabdyti nebegalime, – pasakė jis.

Ji ir vėl linktelėjo.

– Ar kalbėjaisi su savo tėvu?

– Taip.

– Ką jis sako?

– Jis pats tai pakomentuos.

Frostas linktelėjo.

– Žinoma, jis turi tokią teisę.

Lina išspaudė kreivą šypseną. Komentarai apie pirmame puslapyje pateiktus kaltinimus buvo nelabai ko verti. Be to, beviltiška kreiptis į visus su šia medžiaga dirbusius redaktorių telefonu prieš pat atiduodant laikraštį į spaustuvę.

– Paklausk, Lina, – tęsė Frostas, – suprantu, kaip tai sudėtinga. Man taip pat sunku, bet ši byla šis tas daugiau, nei mes manome arba jaučiame. Svarbu, kad spauda būtų kritiškas stebėtojas. Tai viešojo ir nacionalinio intereso klausimas.

Lina pakilo. Jo šventeiviški argumentai buvo skirti paslėpti tai, kas jam išties šį tą reiškė, – apyvartos skaičiukus. Laikraštis nebūtų pernelyg nukentėjęs ir be sensacingos istorijos su jos tėvu kaip pagrindiniu veikėju. Byla nebūtinai turėjo būti personifikuota. Kritika lygiai taip pat galėjo būti nukreipta į policiją, kaip į organizaciją ir valstybinę instituciją. Tačiau tuomet pardavimai nebūtų tokie geri.

– Jei tau reikia šiek tiek laiko, gali pasiimti keletą laisvų dienų, – pasiūlė redakcijos vadovas. – Galėsi grįžti, kai viskas pasibaigs.

– Ačiū, ne.

– Manau, viskas galėjo pasibaigti daug bjauriau, jei byla būtų pakliuvusi į kieno nors kito rankas.

Lina pažvelgė į jį. Nuo minties apie tėvo veidą pirmame rytdienos laikraščio puslapyje jai pasidarė negera.

– Tik jau nereikia, – paprašė ji.

– Lina! – šūktelėjo naujienų vadovas.

Jis stovėjo šalia vienos iš vakaro reporterių, išplėšė lapą iš jos bloknoto ir priėjo prie Linos.

– Žinau, kad tau laisva diena, ir nelabai gražu prašyti, tačiau gal gali šį tą parašyti?

Linai sunkiai sekėsi suvaldyti mintis, bet ji automatiškai paklausė:

– Apie ką?

– Žmogžudystę Fredrikstado senamiestyje. Policija to dar nepatvirtino, bet turime informatorių, stovintį šalia krivino lavono.

Lina pajuto, kaip žinia apie naujieną pripildė ją energijos ir tuo pat metu atpalaidavo. Jai patiko dirbti su būtent tokiomis bylomis. Ir ji tai gerai mokėjo. Jai sekėsi surasti šaltinius, ir ji išlavino įgūdį ištraukti iš jų informaciją ir ją analizuoti. Žinijo, kuo galima pasinaudoti, o kuo geriau nepasitikėti.

Frosto veide nušvito šypsena.

– Jis paskambino mums iš nusikaltimo vietos?

– Pirmiausia policijai, o paskui mums.

– Netinkama tvarka, bet tiek to.

– Po dešimties minučių ten bus laisvai samdomas darbuotojas, bet mums ten reikia ir savo reporterio.

Joakimas Frostas pasisuko į Liną.

– Jei neketini priimti pasiūlymo dėl laisvadienių, manau tau reikėtų vykti, – pasakė ir nužingsniavo prie savo stalo.

Žvelgdama jam į nugarą, Lina suprato, kad ir jam, ir kitiems kolegoms būtų patogiau, jeigu ji keletą ateinančių dienų praleistų Estfolde, o ne naujienų redakcijoje.

Naujienų vadovas ištiesė jai lapą su apie žmogžudystę informavusio žmogaus vardu ir telefono numeriu.

– Čia gali būti kas nors įdomaus, – pasakė jis ir tyliai pridūrė: – Pirmieji puslapiai bus atiduoti spaudai ne anksčiau nei po keturių valandų.

Žurnalistas paskambino prieš dešimtą. Vistingas nenugirdo jo pavardės, tik tai, kad jis iš *Verdens Gang*.

– Rytoj rašysime apie Sesilijos bylą, – pradėjo jis. – Advokatas Sigurdas Hendenas pateikė prašymą baudžiamųjų bylų vertinimo komisijai.

– Tikrai.

– Norėtume jūsų komentaro dėl padirbtų įkalčių prieš nu-teistąjį Rudolfą Haglundą.

Vistingas kostelėjo ir ramiu balsu atsakė:

– Kuo, sakėte, jūs vardu?

Žurnalistas sudvejojo, ir Vistingui kilo įtarimas, kad šis tyčia prisistatė neaiškiai.

– Eskildas Bergas.

Vistingas vėl krenkštelėjo. Paprastai jam tekdavo kalbėtis ne su kriminalistikos, o su paprastais žurnalistais. Jam atrodė, kad šį vardą matė kažkur spaudoje, bet negalėjo prisiminti, kad su juo būtų kalbėjęs.

– Kaip pakomentuotumėte kaltinimus dėl padirbtų įro-dymų? – pakartėjo žurnalistas.

Vistingas pajuto nemalonų drebulį, einantį per kaklą ir nugarą, bet sugebėjo išlaikyti ramų balsą.

– Sunku pakomentuoti, – atsakė jis, – nežinant kaltinimų pobūdžio.

– Advokatas Hendenas teigia, jog gali įrodyti, kad Rudolfas Haglundas buvo nuteistas remiantis padirbtais įkalčiais.

– Nieko apie tai nežinau.

– Jūs buvote atsakingas už tyrimą?

– Tikrai taip.

– Taigi, ar tai – tiesa? Ar įkalčiai buvo padirbti?

Apmąstydamas Vistingas tylėjo. Vargu ar žurnalistas tikėjosi gauti patvirtinantį atsakymą, bet jis akivaizdžiai bandė išprovokuoti komentarą.

– Nežinau, kuo pagrįsti Hendeno teiginiai, – atsakė Vistingas lėtai, kad žurnalistas suspėtų užsirašyti. – Bet aš neturiu absoliučiai jokių žinių apie tai, kad tyrimo metu būtų vykę kas nors neteisėto.

– Taip pat atsirado liudininkas, kuriam nebuvo suteikta galimybė liudyti, – tęsė žurnalistas. – Liudininkas, kuris nori liudyti Haglundo naudai.

– Apie tai taip pat nieko nežinau, bet esu tikras, kad komisija viską ištirs.

– Bet ar nemanote, kad tai rimtas kaltinimas jums, kaip atsakingam tyrimo vadovui?

Žurnalistas akivaizdžiai bandė išgauti asmeninius jo pamąstymus.

– Galite pacituoti tai, ką ką tik pasakiau, – atsakė Vistingas. – Nieko daugiau šįvakar iš manęs neišgirsite.

Žurnalistas pabandė dar keletą kartų, bet nesėkmingai. Vistingas padėjo telefoną į šalį, suprasdamas, kad spaudai jo pozicija nebuvo įdomi. Jis gerai suprato spaudos kaip medžioklinio šuns vaidmenį. Jos darbas buvo kritikuoti politikus,

valdžios žmones ir valstybines institucijas. Ji turi ieškoti teisybės bei viešinti apgavystes ir neteisybę. Šiuos principus jis ir pats mielai gynė, bet dabar, atrodo, pats susidūrė su neteisybe.

Jo žvilgsnis nukrypo į šlapią nuo lietaus lango stiklą. Susimąstęs žvelgė į savo paties atvaizdą. Blyškioje šviesoje atspindintys išsikraipę veido kontūrai darė jo veidą sunkiai atpažįstamą. Jis pažinojo advokatą Hendeną iš keleto bylų. Jis nebuvo Haglundo gynėjas prieš septyniolika metų vykusiame teisme, bet dabar jis profesionalus ir pripažintas advokatas vienoje didžiausių ir respektabiliausių firmų, taip pat dirba sekretoriumi ir asmeniniu patarėju Teisingumo ministerijoje. Bylose, kuriose Vistingui teko su juo dirbti, jis elgėsi tinkamai ir korektiškai. Paprastai Hendenas nežaidė neaiškių žaidimų, o pranešimus spaudai darydavo tik turėdamas rimtų argumentų.

Vistingas žinojo, kad su šia byla dirbs Hendenas. Prieš keletą mėnesių advokatas pareikalavo bylos dokumentų. Kartais nutikdavo, kad žurnalistai, privatūs detektyvai arba advokatai priversdavo juos atverti bylų archyvus, bet tai beveik niekada niekur nevedavo.

Sigurdas Hendenas nebuvo tokio tipo advokatas, kuris rašytų laiškus arba peticijas vien tam, kad įtikytų savo klientams. Jis rėmėsi aukštais profesionalumo standartais ir tikriausiai bylos dokumentuose rado kažką, ką galėjo panaudoti tam, kad atnaujintų senos bylos tyrimą. Vistingas tiesiog nesu-prato, kas tai galėtų būti, ir dėl to jautėsi neramiai.

Suzana nutraukė jo apmąstymus.

– Ar padėsi man? – paklausė ji, atidarydama indaplovę. Karšti garai tvoskė jai į veidą, ir ji žengtelėjo žingsnį atgal.

Vistingas pakilo, nusišypsojo jai ir nuėjo už prekystalio šluostyti stiklinių.

Suzana nuėjo prie durų, užrakino jas ir pasuko lentelę taip, kad matytųsi užrašas „Uždaryta“. Tada pradėjo gesinti žvakes.

Vistingas prasižiojo, norėdamas papasakoti jai apie Sesi-liją Lindę, bet nežinojo, nuo ko pradėti, tad vėl užsičiaupė.